

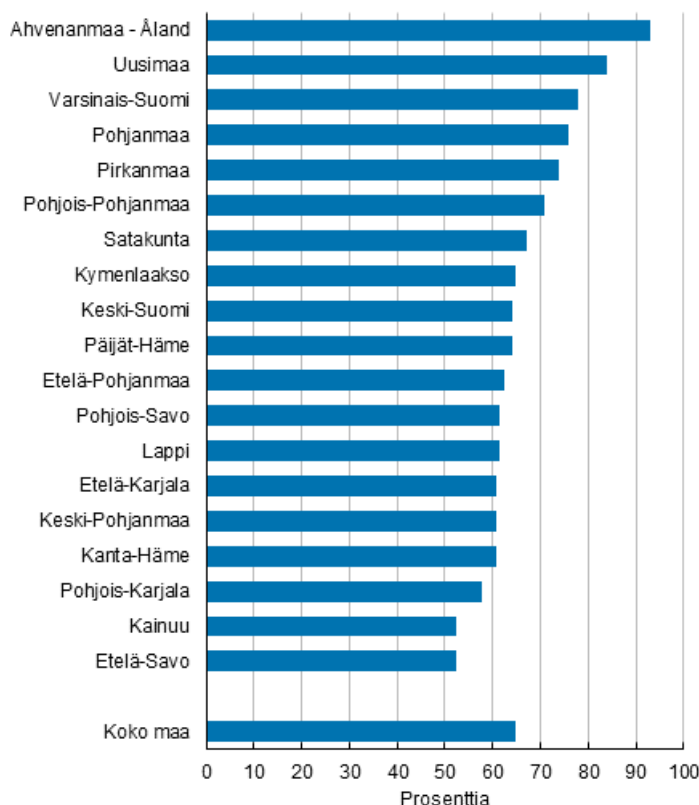
Väestörakenne 2016

Vuosikatsaus

Kaksi kolmasosaa suomalaisista asuu syntymämaakunnassaan

Tilastokeskuksen väestörakennetilaston mukaan Suomessa vakituisesti asuvista henkilöistä kaksi kolmasosaa asui vuoden 2016 lopussa syntymämaakunnassaan. Suomessa vakituisesti asuvista Ahvenanmaalla syntyneistä henkilöistä 93 prosenttia asui Ahvenanmaalla. Uudenmaan maakunnassa syntyneistä väestössä olevista henkilöistä 84 prosenttia asui Uudellamaalla. Etelä-Savossa ja Kainuussa syntyneistä vain noin joka toinen asui syntymämaakunnassaan.

Syntymämaakunnassaan asuvien osuus maakunnittain 31.12.2016

Uusimaa saanut asukkaita muualla Suomessa syntyneistä

Uudenmaan maakunnan väkiluku oli vuoden 2016 lopussa runsaat 1,6 miljoonaa henkilöä. Nykyisistä Uudenmaan asukkaista Uudenmaan maakunnassa on syntynyt 928 000 henkilöä. Uudenmaan väkiluvusta muualla Suomessa syntyneitä oli 527 000 ja ulkomailla syntyneitä 183 000 henkilöä.

Pohjois-Karjalan maakunnassa syntyneitä henkilöitä oli väestössä 212 000 henkilöä. Heistä runsas 39 000 eli lähes joka viides asui Uudenmaan maakunnassa. Etelä-Savon, Kanta-Hämeen ja Kymenlaakson maakunnissa syntyneistä runsas 17 prosenttia asui Uudellamaalla.

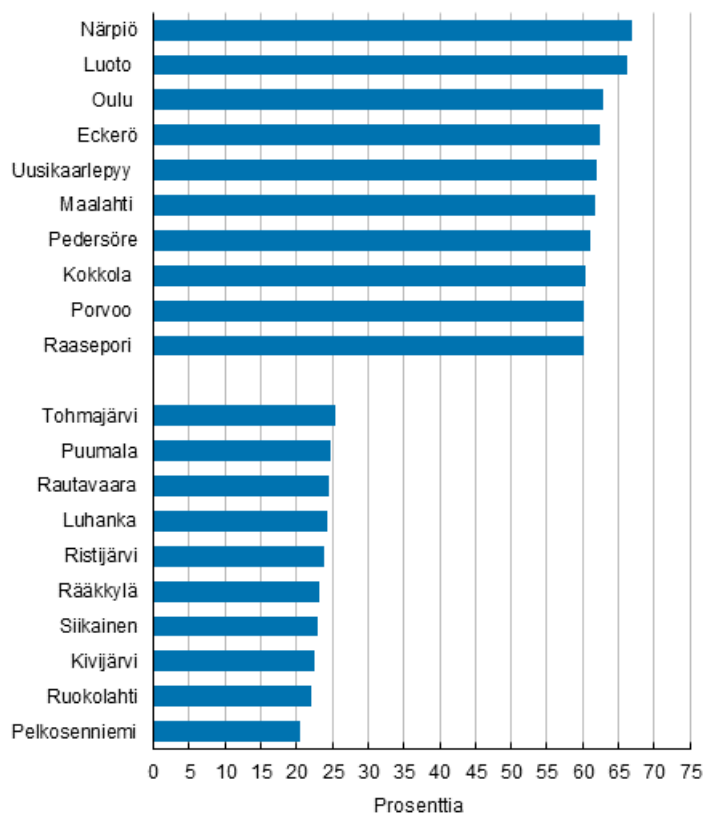
Syntymäkunnassaan asuvien osuus korkein Närpiön ja Luodon kunnissa

Suomessa syntyneistä ja vuoden 2016 lopussa Suomessa asuneista henkilöistä 48 prosenttia asui syntymäkunnassaan, kun ajansaatossa tapahtuneet kuntaliitokset otetaan huomioon. Luovutettujen alueiden kunnissa syntyneitä oli väestössä runsaat 50 000 henkilöä ja ulkomailla syntyneitä vajaat 358 000.

Närpiön ja Luodon kunnissa syntyneistä ja yhä väestössä olevista henkilöistä noin kaksi kolmasosaa asui syntymäkunnassaan. Pelkosenniemiellä syntyneistä väestössä olevista henkilöistä vain noin joka viides asui Pelkosenniemiellä.

Vuoden 2016 lopussa Suomessa oli 208 sellaista kuntaa, joissa syntyneitä henkilöitä oli väestössä enemmän kuin kyseisissä kunnissa oli asukkaita. Esimerkiksi Pelkosenniemiellä syntyneitä oli väestössä vuoden 2016 lopussa 2 244 henkilöä ja Pelkosenniemen väkiluku oli vuoden 2016 lopussa 951 henkilöä.

Syntymäkunnassaan asuvien osuus eräissä kunnissa 31.12.2016

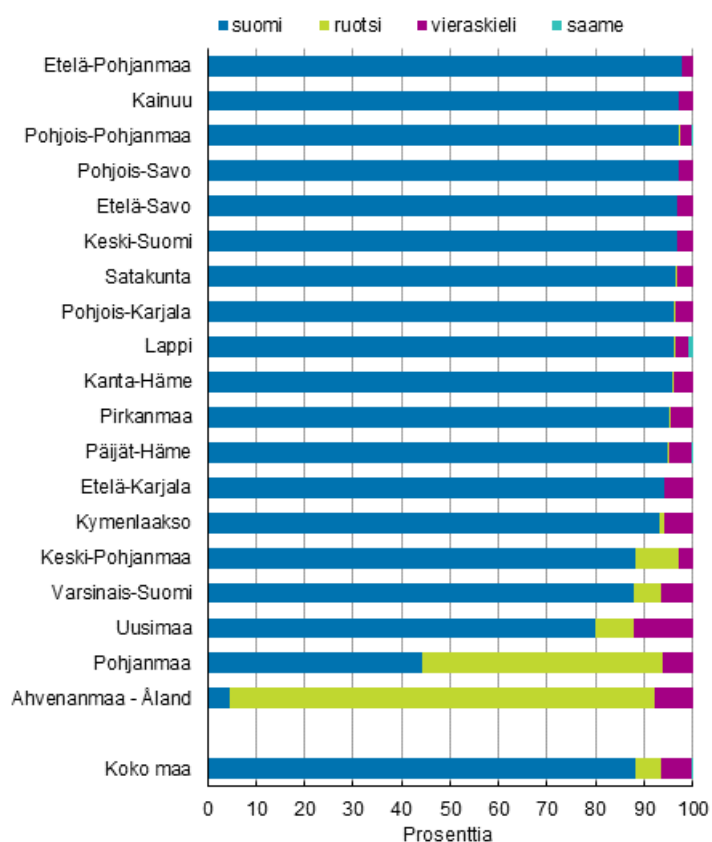

Äidinkielenään ruotsia puhuvien osuus vieraskielisiä suurempi kolmessa maakunnassa

Vuoden 2016 lopussa Suomen väestössä oli äidinkielenään suomea puhuvia vajaat 4,86 miljoonaa henkilöä. Äidinkielenään ruotsia puhuvia oli vajaat 290 000, äidinkielenään vieraskielisiä oli vajaat 354 000 ja äidinkielenään saamea puhuvia vajaat 2 000 henkilöä.

Maakunnittain tarkasteltuna äidinkielenään suomea puhuvien osuus oli korkein Etelä-Pohjanmaalla, jossa suomea puhuvien osuus oli 97,7 prosenttia maakunnan väestöstä. Äidinkielenään ruotsia puhuvien osuus oli korkein Ahvenanmaan maakunnassa, 87,6 prosenttia ja Pohjanmaan maakunnassa, 49,6 prosenttia. Keski-Pohjanmaalla äidinkielenään ruotsia puhuvien osuus oli 9,0 prosenttia.

Väestö äidinkielen mukaan maakunnittain 31.12.2016

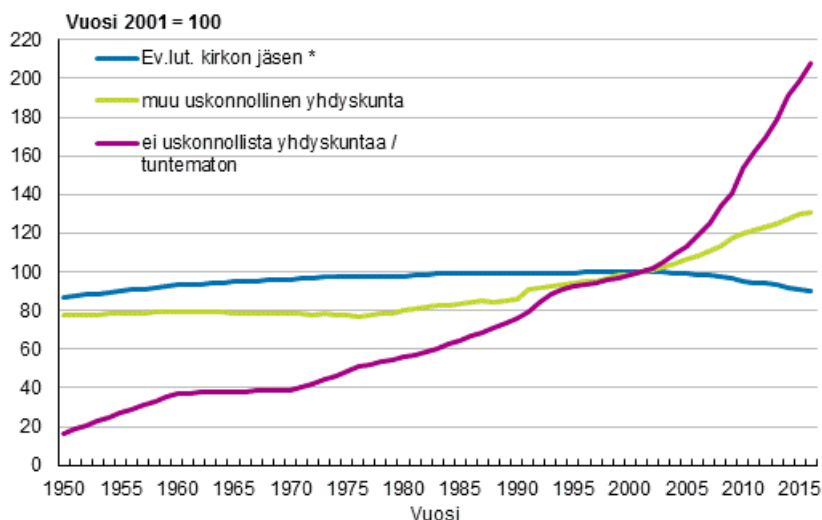
Vieraskielisten osuus väestöstä oli korkein Uudellamaalla, 12,0 prosenttia. Toiseksi korkein vieraskielisten osuus oli Ahvenanmaalla, 7,7 prosenttia ja kolmanneksi korkein Varsinais-Suomessa, 6,4 prosenttia. Vieraskielisten osuus maakunnan väestöstä oli pienin Etelä-Pohjanmaalla, 2,0 prosenttia.

Evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärä alitti neljän miljoonan rajan

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärä alitti neljän miljoonan jäsenen rajan vuoden 2016 lopussa. Edellisen kerran jäsenmäärä Suomessa asuvien osalta on ollut alle neljä miljoonaa 1950-luvulla. Korkeimmillaan evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärä oli vuonna 2001, jolloin Suomessa asuvia jäseniä oli runsas 4,4 miljoonaa henkilöä. Viimeisen 15 vuoden aikana jäsenmäärä on laskenut lähes 450 000 henkilöllä eli 10 prosenttia.

Muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvia henkilöitä oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 148 000 henkilöä. Näistä suurimpana ryhmänä oli Suomen ortodoksinen kirkko.

Väestö uskonnollisen yhdyskunnan mukaan vuosina 1950–2016

*) Vuosina 1950–1979 voi sisältää myös muut luterilaiset yhdyskunnat. Aikasarja ei ole täysin vertailukelpoinen.

85 prosentilla vieraskielisistä ei uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyttä

Lähes 1,4 miljoonaa suomalaista ei ollut vuoden 2016 lopussa minkään Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen. Heistä kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvia oli vajaa 1,1 miljoonaa henkilöä ja vieraskielisiä 300 000. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien määrä on kaksinkertaistunut viimeisen 15 vuoden aikana.

Äidinkielenään suomea puhuvista joka viides ja äidinkielenään ruotsia puhuvista joka kuudes ei ollut minkään Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen. Vieraskielisistä peräti 85 prosenttia ei ole minkään Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Naimisissa olevat naiset avioliiton keston ja järjestysluvun mukaan 31.12.2016.....	6
Liitetaulukko 2. 15–81 -vuotiaat naiset iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2016.....	7
Liitetaulukko 3. 15–81 -vuotiaat miehet iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2016.....	7
Liitetaulukko 4. Naiset iän, lasten määrän ja synnyttäneiden osuuden mukaan 31.12.2016.....	8
Liitetaulukko 5. Miehet iän, lasten määrän ja isien osuuden mukaan 31.12.2016.....	8

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Ruotsinkielisten ja vieraskielisten osuus väestöstä 1900–2016.....	9
Liitekuvio 2. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus sukupuolen mukaan 1990–2016.....	9
Laatuseloste: Väestörakenne 2016	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Naimisissa olevat naiset avioliiton keston ja järjestysluvun mukaan 31.12.2016

Avioliiton kesto	Avioliiton järjestysluku							
	Yhteensä	1	2	3	4	5	6-	Tuntematon
Yhteensä	996 840	864 494	115 688	12 696	1 613	262	71	2 016
0	25 016	18 633	5 233	939	166	37	8	-
1	25 877	19 588	5 194	891	154	35	15	-
2	25 129	19 443	4 743	761	143	32	7	-
3	25 012	19 477	4 720	676	116	15	8	-
4	27 884	21 575	5 382	801	95	20	11	-
0-4	128 918	98 716	25 272	4 068	674	139	49	-
5	26 454	20 578	4 995	741	115	19	6	-
6	26 781	21 165	4 800	698	107	10	1	-
7	25 810	20 271	4 805	632	86	15	1	-
8	26 145	20 698	4 745	617	67	15	3	-
9	24 324	19 222	4 473	552	61	14	2	-
5-9	129 514	101 934	23 818	3 240	436	73	13	-
10	22 436	17 767	4 091	521	52	4	1	-
11	22 513	17 989	4 059	404	52	8	1	-
12	21 802	17 235	4 051	461	47	7	1	-
13	19 137	15 330	3 398	358	44	5	2	-
14	19 240	15 436	3 373	379	44	7	1	-
10-14	105 128	83 757	18 972	2 123	239	31	6	-
15-19	81 217	66 077	13 511	1 411	151	10	2	55
20-24	71 683	61 470	9 313	736	57	3	-	104
25-29	67 493	59 818	7 004	492	24	3	-	152
30-34	70 542	63 624	6 283	305	11	1	-	318
35-39	73 408	67 796	5 186	179	12	1	1	233
40-44	78 040	74 279	3 316	83	5	1	-	356
45-49	79 511	77 807	1 582	27	3	-	-	92
50-54	55 833	54 883	891	21	1	-	-	37
55-59	34 094	33 692	370	9	-	-	-	23
60-64	15 876	15 740	125	1	-	-	-	10
65-69	3 933	3 903	27	-	-	-	-	3
70-	415	410	5	-	-	-	-	-
Tuntematon	1 235	588	13	1	-	-	-	633

Liitetaulukko 2. 15–81 -vuotiaat naiset iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2016

Ikä	Elävänä syntyneiden lasten lukumäärä									
	Naisia yhteensä	0	1	2	3	4	5	6	7	8-
15–81	2 204 511	749 512	354 604	641 222	312 985	96 789	27 543	9 830	4 395	7 631
15–19	145 470	144 589	826	53	2	-	-	-	-	-
20–24	163 243	146 605	12 002	3 945	597	87	5	2	-	-
25–29	169 295	114 668	28 147	19 183	5 267	1 456	419	107	44	4
30–34	172 559	68 881	36 614	44 132	15 910	4 449	1 416	624	291	242
35–39	168 331	41 805	30 685	57 984	25 844	7 351	2 315	997	503	847
40–44	157 901	32 006	26 460	56 428	28 645	8 820	2 825	1 086	551	1 080
45–49	167 853	33 226	27 796	59 376	31 831	10 069	2 987	1 091	507	970
50–54	185 371	35 291	29 438	65 892	37 219	11 683	3 283	1 100	495	970
55–59	184 207	32 130	30 222	66 469	38 206	11 886	3 038	1 018	413	825
60–64	190 327	30 736	34 953	73 336	36 314	10 569	2 581	756	339	743
65–69	194 747	28 186	39 785	78 441	34 609	9 588	2 344	744	334	716
70–74	146 901	19 750	30 436	58 989	26 229	8 034	1 995	643	260	565
75–79	119 720	16 312	21 145	44 384	23 980	9 059	2 918	1 035	415	472
80–81	38 586	5 327	6 095	12 610	8 332	3 738	1 417	627	243	197

Liitetaulukko 3. 15–81 -vuotiaat miehet iän ja elävänä syntyneiden lasten määrän mukaan 31.12.2016

Ikä	Elävänä syntyneiden lasten lukumäärä									
	Miehiä yhteensä	0	1	2	3	4	5	6	7	8-
15–81	2 181 805	930 849	309 397	547 927	266 252	83 189	24 503	8 694	3 809	7 185
15–19	153 194	152 892	285	17	-	-	-	-	-	-
20–24	171 797	163 777	6 176	1 601	212	27	3	1	-	-
25–29	178 544	143 182	21 065	10 883	2 502	639	220	39	11	3
30–34	184 004	101 098	35 134	33 254	10 342	2 625	839	388	199	125
35–39	178 273	66 310	32 554	50 475	20 188	5 392	1 643	701	371	639
40–44	166 845	49 501	27 426	52 908	25 235	7 339	2 219	843	431	943
45–49	171 965	48 125	26 952	54 097	28 126	9 203	2 922	1 080	468	992
50–54	187 364	49 504	28 015	59 258	33 419	10 972	3 520	1 209	517	950
55–59	181 217	44 647	26 418	58 691	34 273	11 454	3 240	1 118	474	902
60–64	181 384	39 957	28 461	62 693	34 076	10 934	2 988	1 031	401	843
65–69	180 472	33 589	31 972	68 286	32 020	9 886	2 698	889	346	786
70–74	128 014	20 461	24 381	50 304	22 830	6 832	1 870	581	257	498
75–79	92 022	13 862	16 224	35 747	17 546	5 817	1 672	546	236	372
80–81	26 710	3 944	4 334	9 713	5 483	2 069	669	268	98	132

Liitetaulukko 4. Naiset iän, lasten määrän ja synnyttäneiden osuuden mukaan 31.12.2016

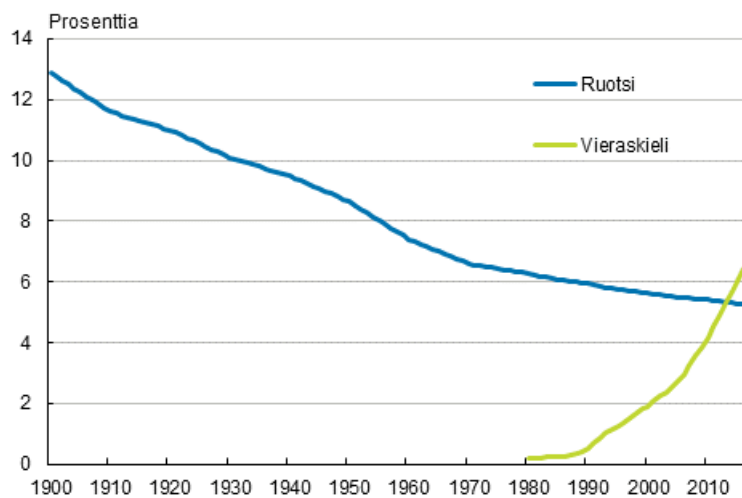
Ikä	Tieto					
	Naisia yhteensä	Elävänä syntyneitä lapsia yhteensä	Lapsia naista kohden	Synnyttäneitä naisia yhteensä	Synnyttäneiden osuus ikäluokasta	Lapsia synnyttäneitä kohden
15–81	2 204 511	3 267 843	1.48	1 454 999	66.0	2.25
15–19	145 470	938	0.01	881	0.6	1.06
20–24	163 243	22 068	0.14	16 638	10.2	1.33
25–29	169 295	91 216	0.54	54 627	32.3	1.67
30–34	172 559	205 344	1.19	103 678	60.1	1.98
35–39	168 331	282 488	1.68	126 526	75.2	2.23
40–44	157 901	295 680	1.87	125 895	79.7	2.35
45–49	167 853	317 285	1.89	134 627	80.2	2.36
50–54	185 371	356 156	1.92	150 080	81.0	2.37
55–59	184 207	358 081	1.94	152 077	82.6	2.35
60–64	190 327	360 639	1.89	159 591	83.9	2.26
65–69	194 747	364 989	1.87	166 561	85.5	2.19
70–74	146 901	280 737	1.91	127 151	86.6	2.21
75–79	119 720	246 575	2.06	103 408	86.4	2.38
80–81	38 586	85 647	2.22	33 259	86.2	2.58

Liitetaulukko 5. Miehet iän, lasten määrän ja isien osuuden mukaan 31.12.2016

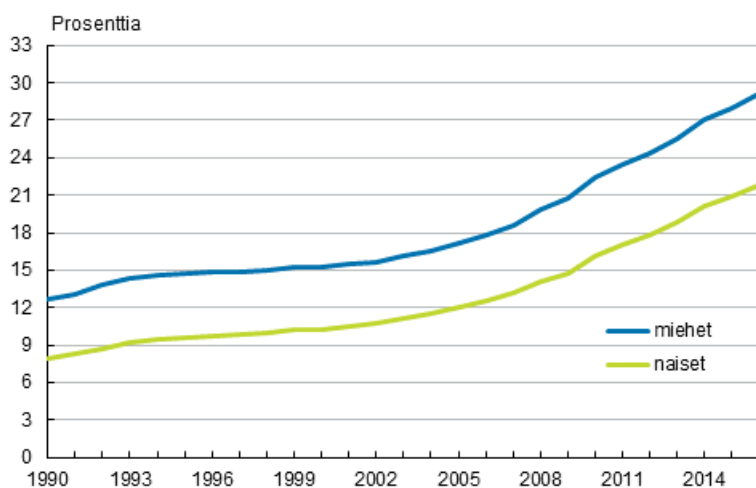
Ikä	Tieto					
	Miehiä yhteensä	Elävänä syntyneitä lapsia yhteensä	Lapsia miestä kohden	Miehiä, joilla lapsia yhteensä	Lapsia saaneiden osuus ikäluokasta	Lapsia isää kohden
15–81	2 181 805	2 811 016	1.29	1 250 956	57.3	2.25
15–19	153 194	319	0.00	302	0.2	1.06
20–24	171 797	10 143	0.06	8 020	4.7	1.26
25–29	178 544	54 329	0.30	35 362	19.8	1.54
30–34	184 004	152 148	0.83	82 906	45.1	1.84
35–39	178 273	236 417	1.33	111 963	62.8	2.11
40–44	166 845	266 780	1.60	117 344	70.3	2.27
45–49	171 965	290 745	1.69	123 840	72.0	2.35
50–54	187 364	328 968	1.76	137 860	73.6	2.39
55–59	181 217	328 045	1.81	136 570	75.4	2.40
60–64	181 384	332 545	1.83	141 427	78.0	2.35
65–69	180 472	333 806	1.85	146 883	81.4	2.27
70–74	128 014	240 640	1.88	107 553	84.0	2.24
75–79	92 022	180 729	1.96	78 160	84.9	2.31
80–81	26 710	55 402	2.07	22 766	85.2	2.43

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Ruotsinkielisten ja vieraskielisten osuus väestöstä 1900–2016

Liitekuvio 2. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus sukupuolen mukaan 1990–2016

Laatuseloste: Väestörakenne 2016

1. Tilastotietojen relevanssi

Väestörakennetilasto kuvaa Suomessa vuoden viimeisenä päivänä asunutta väestöä.

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät yllä Suomen väestötietojärjestelmää. Suomen viimeinen henkikirjoitus tehtiin 1.1.1989. Sen jälkeen väestötietojärjestelmää on päivitetty muutosilmoituksin. Väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot määrittelee laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661). Päättyneen vuoden väestönmuutosilmoituksia odotetaan tammikuun viimeiseen päivään asti. Väestörekisterikeskus toimittaa Tilastokeskukselle helmikuun alussa vuodenvaihteen väestön tiedot.

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (Laki tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös väestötilastot. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolotilastot väestötilastojen tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-1743-16).

Käsitteet

Asuinpaikalla tarkoitetaan sen asunnon sijaintia, jossa henkilö oli kirjoilla vuoden viimeisenä päivänä. Nykyinen kotikuntalaki antaa henkilölle mahdollisuuden vapaasti valita vakinaisen asuinpaikkansa. Esim. opiskelijat voivat halutessaan olla kirjoilla opiskelu-paikkakunnallaan. Myös asunnottomat kuuluvat kunnassa vakinaisesti asuvaan väestöön.

Henkilöllä voi vakinaisen asuinpaikan lisäksi olla tilapäinen asuinpaikka asunnossa, jossa hän ilmoituksensa mukaan asuu tilapäisesti vähintään kolme kuukautta. Tilastot tehdään vain vakinaisen asuinpaikan mukaan. Tieto henkilön asuinpaikasta on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Ikä tarkoittaa henkilön ikää kokonaisina vuosina vuoden viimeisenä päivänä. Tieto on saatu Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä.

Kansalaisuus on yksilön ja valtion välinen lainsäädännöllinen side, joka määrittää yksilön aseman valtiossa ja jolla määritetään yksilön ja valtion välisiä keskeisiä oikeuksia ja velvollisuuksia (Kansalaisuuslaki, 359/2003). Jos henkilöllä on kahden maan kansalaisuus, joista toinen on Suomen, hän on tilastoissa Suomen kansalaisena. Jos Suomessa asuvalla ulkomaan kansalaisella on useita ulkomaiden kansalaisuuksia, hän on rekisterissä ja tilastoissa sen maan kansalaisena, jonka passilla hän on maahan tullut.

Kansalaisuusluokituksessa käytetään ISO 3166 -standardia.

Keskiväkiluku on vuoden alun ja vuoden lopun väestömäärän aritmeettinen keskiarvo.

Kieli tallennetaan väestötietojärjestelmään samalla kun vanhemmat ilmoittavat syntyneelle lapselle nimen ja uskontokunnan. Kieli säilyy samana, ellei sitä erikseen muuteta. Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon kieleksi ja uskonnoksi äidin kieli ja uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua. Kielitieto voi muuttua kaksikielisten perheiden lapsilla, joille saatetaan merkitä väestötietojärjestelmään kieleksi isän kieli.

Vuoden 2012 Väestötietojärjestelmän luotettavuustutkimuksessa noin 9 000 työikäiseltä henkilöltä kysyttiin, onko heidän väestötietojärjestelmään merkitty äidinkieltensä oikea. Tieto oli oikein 99,7 prosentilla vastanneista.

Väestörekisterikeskus on siirtynyt kielikoodauksessa vuoden 1999 aikana ISO 639 -standardiin. Tilastokeskus on saanut vuodesta 1999 lähtien Väestörekisterikeskukselta kielet valmiiksi koodattuina (ISO 639-1) ja koodaamattomat kielet selväkielisinä. Selväkielisistä kielten nimistä löytyi paljon koodaantuvia kieliä hieman väärin kirjoitettuna tai ruotsinkielellä. Näille kielille on annettu Tilastokeskuksessa koodi. Aikaisempina vuosina Tilastokeskus on koodannut kaikki vieraat kielet selväkielisistä nimistä ja antanut koodin kielelle, jos sillä on Suomessa ollut noin 15 puhujaa.

Siviilisäätyluokitus on seuraava:

- naimaton
- naimisissa
- eronnut
- leski
- rekisteröidyssä parisuhteessa
- eronnut rekisteröidystä parisuhteesta
- leski rekisteröidyn parisuhteen jälkeen

Vuonna 2016 oli väestötietojärjestelmässä 66 800 henkeä ilman tietoa siviilisäädystä. He olivat maahanmuuttajia, joiden siviilisäätystä ei ole pystytty varmentamaan. Tilastoja varten heistä lapsettomat henkilöt koodattiin naimattomiksi ja jos henkilöllä oli lapsia, hänen puuttuva siviilisäätynsä muutettiin eronneeksi.

Syntymämaa määräytyy sen mukaan, mikä on ollut henkilön äidin vakituinen kotimaa henkilön syntymähetkellä. Syntymämaa on yleisimmin syntymäajankohdan valtiorakenteen mukainen. Siten esimerkiksi ennen Viron itsenäistymistä syntyneillä virolaisilla maahanmuuttajilla syntymämaa on yleisimmin Neuvostoliitto. Samoin Suomen luovuttamilla alueilla syntyneiden syntymämaa on Suomi, vaikka alue ei enää kuulu Suomelle.

Henkilön syntymävaltioksi voidaan joissain tapauksissa korjata nykyisen valtiorakenteen mukainen syntymämaa. Tämä edellyttää henkilön omaa aktiivisuutta ja ilmoitusta maistraatissa. Syntymämaan koodauksessa käytetään ISO 3166 -standardia.

Syntyperä ja taustamaa

Tilastokeskus on vuoden 2012 aikana ottanut käyttöön uuden syntyperä-luokituksen. Samantyyppinen luokitus on jo käytössä muissa Pohjoismaissa. Syntyperä ja taustamaa määräytyvät henkilön vanhempien syntymävaltiotiedon perusteella. Syntyperä-luokituksen avulla on helposti eriteltävissä ulkomailla ja Suomessa syntyneet ulkomaalaistaustaiset henkilöt.

Väestörekisterikeskuksen Väestötietojärjestelmään ei ole viety ennen vuotta 1964 kuolleiden henkilöiden tietoja. Suomen väestössä on vajaat 900 000 Suomessa syntyneitä henkilöä, joiden kummankaan vanhempien syntymävaltiota ei tiedetä, koska näiden henkilöiden vanhemmat ovat kuolleet ennen Väestötietojärjestelmän perustamista. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, on päätelty olevan suomalaistaustaisia, mikäli he puhuvat äidinkielenään kotimaista kieltä (suomi, ruotsi, saame). Suomalaistaustaisia ovat myös kaikki ne henkilöt, joilla vähintään toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa. Kaikilla suomalaistaustaisilla henkilöillä taustamaa on Suomi.

Ulkomaalaistaustaisia ovat ne henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Ulkomaalaistaustaisia ovat myös ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa Väestötietojärjestelmässä. Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden ja äidinkieltään vieraskielisten henkilöiden on päätelty olevan ulkomaistaustaisia samoin kuin vuonna 1970 tai sen jälkeen Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole Väestötietojärjestelmässä tietoa.

Mikäli henkilön molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on taustamaa ensisijaisesti biologisen äidin syntymävaltio. Jos henkilöllä on vain tieto ulkomailla syntyneestä isästä, on taustamaa isän syntymävaltio. Jos kummankaan vanhemman syntymävaltiosta ei ole tietoa, on taustamaa ulkomailla syntyneiden henkilöiden osalta henkilön oma syntymävaltio. Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden vanhemmista ei ole tietoa, ja joiden on päätelty olevan ulkomaalaistaustaisia, taustamaa on tuntematon.

Ulkomailla adoptoitujen lasten osalta ottovanhemmat rinnastetaan biologisiksi vanhemmiksi. Näin ollen katsotaan, että Suomessa syntyneiden henkilöiden ulkomailta adoptoima lapsi on suomalaistaustainen ja taustamaa on siten Suomi.

Taajama on rakennustihentymä, jossa on vähintään 200 asukasta. Rajauksen perustana on edellisen vuoden lopun väestötieto. Taajamat määritellään ja rajataan yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa paikkatietomenetelmin, joissa käytetään Tilastokeskuksen 250m x 250m–ruutuaineiston rakennus- ja väestötietoja. Määrittelyssä tarkastellaan rakennuksia sisältävien ruutujen ja niiden naapuriruutujen väestömäärää sekä rakennusten määrää ja niiden kerrosalaa. Määrittelyssä syntyneistä yhtenäisistä rakennustihentymistä valitaan ne, joissa on vähintään 200 asukasta.

Tilastollinen kuntaryhmitys on Tilastokeskuksessa kehitetty luokitus, joka korvaa kuntien tilastoinnin kaupunkeihin ja muihin kuntiin. Luokitus on ollut käytössä vuodesta 1989 lähtien. Tämä luokitus erottelee kuntia kaupunkimaisuuden ja maaseutumaisuuden mukaan paremmin kuin hallinnollinen jako kaupunkeihin ja muihin kuntiin.

Kuntaryhmityksessä kunnat ryhmitellään taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kolmeen luokkaan:

1. Kaupunkimaiset kunnat
2. Taajaan asutut kunnat
3. Maaseutumaiset kunnat

Kaupunkimaisiin kuntiin luetaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.

Taajaan asuttuja kuntia ovat puolestaan ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000, mutta alle 15 000.

Maaseutumaisiin kuntiin kuuluvat ne kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 sekä ne kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Luokitus on päivitetty vuoden 2015 taajamarajatietojen pohjalta.

Uskonnollisen yhdyskunnan tieto saadaan Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä. Lapselle ilmoitetaan väestötietojärjestelmään nimenannon yhteydessä uskontokunta. Tieto pysyy samana, ellei sitä erikseen ilmoittamalla muuteta.

Uusi Uskonnonvapauslaki (453/2003) astui voimaan 1.8.2003. Uusi laki mahdollisti henkilön kuulumisen useampaan uskonnolliseen yhdyskuntaan samanaikaisesti kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaika päättyi 1.8.2006, jonka jälkeen uskonnolliset yhdyskunnat päättävät itse, voivatko niiden jäsenet kuulua myös muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin. Mikäli henkilö on useamman kuin yhden uskonnollisen yhdyskunnan jäsen, on henkilö Tilastokeskuksen uskonnollisten yhdyskuntien tilastossa mukana sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärässä, johon hän on ensiksi liittynyt. Tällaiset henkilöt puuttuvat sen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenmäärästä, johon he ovat liittyneet ollessaan jo jonkin muun uskonnollisen yhdyskunnan jäsen.

Uskontokuntatilastot tehdään vain Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteriin merkittyihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvista henkilöistä. Uskonnollisen yhdyskunnan voi Suomessa perustaa vähintään 20 täysi-ikäistä henkilöä (uskonnonvapauslaki 453/2003).

Niille vuoden lopulla syntyneille vauvoille, joille ei tammikuun aikana ole ilmoitettu väestötietojärjestelmään nimeä, kieltä ja uskontoa, viedään vuodenvaihteen tilastoon uskonnoksi äidin uskonto. Seuraavan vuoden tilastossa tieto on täsmäntynyt ilmoituksen saavuttua.

Ulkomaalaisten osalta uskontokuntatieto ei anna oikeaa kuvaa. Kaikki heidän uskonnolliset yhdyskuntansa eivät ole Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä eivätkä kaikki uskonnon harjoittajat liity seurakuntiin. Vuoden 2016 lopussa Suomessa asuvista vieraskielisistä henkilöistä 85 prosenttia ei väestötietojärjestelmän mukaan kuulunut mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan.

Uskontokuntatieto on erittäin arkaluonteiseksi määritelty tieto. Maakunnittain ja kunnittain voidaan julkistaa vain vähintään 20 tapausta sisältäviä uskontokuntia.

Väestöön kuuluvat ne Suomen kansalaiset ja ulkomaalaiset, jotka asuvat vakituisesti Suomessa, vaikka olisivatkin tilapäisesti ulkomailla.

Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija tulee mukaan viralliseen väkilukuun ja muihin Tilastokeskuksen tilastoihin vain, jos hänelle on myönteisen oleskelulupapäätöksen lisäksi myönnetty henkilötunnus ja kotikunta. Henkilö ei päädy tilastoihin, jos henkilötunnus ja/tai kotikunta puuttuu. Julkisuudessa esiintynyt termi ”kuntapaikka” ei ole sama asia kuin kotikunta. Turvapaikanhakijat, joille ei ole myönnetty oleskelulupaa tai joiden hakemusprosessi on kesken, eivät ole mukana Tilastokeskuksen tilastoissa.

Suomessa asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheenjäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu maassa asuvaan väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia. Sen sijaan Suomen ulkomailla olevien lähetystöjen ja kaupallisten edustustojen suomalainen henkilökunta sekä YK:n rauhanturvajoukoissa palvelevat luetaan maassa asuvaan väestöön.

Maahan tulleen Suomen kansalaisen on ilmoitettava yli kolmen kuukauden oleskelustaan maistraatille, joka päivittää tiedot väestötietojärjestelmään (laki 661/2009). Ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai elinkeinonharjoittajan oleskelulupa, jollei hän ole EU:n tai ETA:n kansalainen tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu (ulkomaalaislaki 301/2004). EU:n tai ETA:n kansalainen voi oleskella maassa kolme kuukautta ilman erityistä lupaa, minkä jälkeen hänen maassa oleskeluunsa tarvitsee perusteita ja maistraattiin rekisteröitymistä. Maistraatti tallentaa sille ilmoitetut ulkomaan kansalaista koskevat kotipaikkatiedot väestötietojärjestelmään, jos henkilö saa Suomesta kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytyneen kotikunnan ja siellä olevan vakinaisen asuinpaikan.

Perustellusta pyynnöstä ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallentaa myös lyhyen oleskelun jälkeen, jos hänellä esim. on kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka Suomessa ja tallentaminen on tarpeen työskentelyyn tai vastaavaan olosuhteeseen liittyvien oikeuksien toteutumisen vuoksi (laki 661/2009). Väestömuutostilastossa henkilön siirtyminen muualta Suomeen luetaan maahanmuutoksi, vain jos väestötietojärjestelmään on tehty merkintä, että hän on saanut vakinaisen asuinpaikan Suomesta.

Maasta muuttavien on tehtävä itsestään muuttoilmoitus kuten maan sisällä muuttavienkin (lait 661/2009, 201/1994). Maasta muuttaneiksi katsotaan henkilöt, jotka muuttavat ulkomaille asumaan yhtä vuotta pitemmäksi ajaksi. Poikkeuksen muodostavat Suomen kansalaiset, jotka ovat diplomaatteja, kehitysyhteistyössä toimivia yms. (kotikuntalaki 201/1994). Pohjoismaiden välisen sopimuksen mukaan tilapäistä oleskelua, joka kestää alle kuusi kuukautta ei pidetä muuttona (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

Kun henkilö muuttaa Pohjoismaasta toiseen, hänen on ilmoitettava muutostaan tulovaltion paikalliselle rekisteriviranomaiselle, joka päättää rekisteröidäänkö henkilö tulovaltiossa asuvaksi. Tulovaltion rekisteriviranomainen ilmoittaa päätöksestään kyseiselle henkilölle ja lähtövaltion rekisteriviranomaiselle. Lähtövaltion väestörekisterissä maastamuuttopäiväksi merkitään se päivä, jona henkilö on otettu tulomaan paikalliseen väestörekisteriin (kotikuntalaki 201/1994, asetus ja valtiosopimus 96/2006).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Väestöaineisto on kokonaisaineisto. Siinä on väestötietojärjestelmästä poimittu koko Suomen maassa asuva väestö.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Yleisesti ottaen Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmää voidaan pitää henkilöiden suhteen erittäin kattavana. Jotta henkilö saa henkilötunnuksen on hänet kirjattava väestötietojärjestelmään. Eläminen Suomessa ilman henkilötunnusta on käytännöllisesti katsoen mahdotonta. Laillinen työssäkäynti, pankkitilin avaaminen, asioiminen viranomaisten kanssa jne. edellyttää henkilötunnusta. Voidaan olettaa, ettei Suomessa ole merkittäviä määriä esim. yli vuoden kestäviä jaksoja ’pimeää’ työtä tekeviä henkilöitä, joille palkka maksetaan käteisellä. Vähintään vuoden mittaiseksi tarkoitettu oleskelu on edellytys Suomen väestöön kirjautumiseen.

Väestötietojärjestelmää on pidetty yllä henkikirjoituksen lakkauttamisen jälkeen vuodesta 1989 pelkästään väestömuutosilmoituksin. Näiden oikeellisuudesta kertoo väestötietojärjestelmästä tehty osoitteiden luotettavuustutkimus.

Väestörekisterikeskus teettää vuosittain Tilastokeskuksella otantatutkimuksen osoitetietojen oikeellisuudesta. Noin 11 000 hengeltä tiedustellaan, onko heidän osoitteensa väestötietojärjestelmässä oikea. Vuoden 2012 tutkimuksessa vastanneista 98,9 prosentilla tieto oli oikein. Tutkimuksen kato oli 16,9 prosenttia. Kadon osalta osoitteet pyrittiin tarkistamaan muista lähteistä. Katoon kuuluvista henkilöistä 92,3 prosentilla osoite pystyttiin toteamaan oikeaksi, 5,9 prosentilla vääräksi ja 1,8 prosentilla tietoa ei voitu tarkistaa. Jos oletetaan kaikkien kadossa olleiden tarkistamatta jääneiden tiedot vääriksi, olisi lopullinen oikeiden osoitteiden osuus 98,1 prosenttia.

Kunnittaisiin väestötilastoihin virheelliset osoitteet vaikuttavat vain, jos väärä osoite on toisessa kunnassa kuin oikea osoite. Vääristä osoitteista vain osa on väärässä kunnassa

Kunnallisvaalien yhteydessä ulkomaalaisten äänioikeusilmoitusten palautukset paljastavat yleensä noin 1 000 henkeä, jotka ovat muuttaneet maasta ilmoitusta tekemättä ja ovat siten olleet edelleen tilastoituna väestöön. Väestörekisterikeskus poistaa heidät väestötietojärjestelmän maassa asuvasta väestöstä ennen seuraavaa vuodenvaihdetta.

Väestötietojärjestelmästä saadusta vuoden 2016 lopun väestöaineistosta on selvitysten jälkeen poistettu todennäköisesti ulkomaille muuttaneina 5 148 henkilöä. Nämä henkilöt ovat ulkomaiden kansalaisia, joiden osoite on tuntematon ja jotka eivät ole vuosien 2014–2015 välisenä aikana saaneet palkkatuloa, pääomatuloa, yrittäjätuloa, työttömyystukea, eläketuloa, toimeentulotukea tai sairausvakuutuksen korvauksia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastokeskus päivää vuodenvaihteen väestön vuoden viimeiselle päivälle. Aluejakona on vuodesta 1999 lähtien käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Näin ollen kunnat, jotka yhdistyvät vuoden ensimmäisenä päivänä on tilastoitu yhteen jo edellisen vuoden viimeisen päivän tilastoihin. Tieto yhdistyneiden kuntien väkiluvuista ennen yhdistymistä on kuitenkin tarvittaessa saatavilla.

Kunnittaisia ennakkollisia väestötietoja on saatavilla kuukausittain.

<http://tilastokeskus.fi/til/vamuu/index.html>

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vamuu/?tablelist=true

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Väestön perustiedot on saatavilla sähköisessä muodossa kunnittain tai kuntaa suuremmalla aluejaolla Tilastokeskuksen ilmaisessa väestötietopalvelussa internetissä.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/?tablelist=true

Maksullisessa sähköisessä tietopalvelussa on saatavilla eritellympää tietoa väestöstä mm. kunnan osa-alueittain. <http://www.stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuoteen 1998 asti vuodenvaihteen kunnittaiset väestötilastot tehtiin vuoden viimeisen päivän aluejaon mukaan. Vuodesta 1999 lähtien on käytetty seuraavan vuoden ensimmäisen päivän aluejakoa. Laskettaessa kunnan väestömäärän muutosta on muutos laskettu yhdistyneiden kuntien kohdalla huomioiden yhdistyvien kuntien aikaisemmat väkiluvut.

Taulukoitaessa väestöllisiä alueellisia aikasarjoja voidaan taulukot tehdä joko kunkin vuoden aluejaon mukaan tai päivittäen aluejakoa takautuvasti viimeisen vuoden tilastoja vastaavaksi. Taulukoissa ilmoitetaan aina mitä aluejaotusta on käytetty.

Väestötietoja on saatavilla vuodesta 1749 lähtien. Vuodesta 1865 lähtien on julkaistu seurakunnittaisia väestömääriä ja vuodesta 1880 kunnittaisia väestömääriä. Papiston kymmenvuotistauluista on saatavilla väestön ikä-, siviilisäätö- ja kielitietoja seurakunnittain vuoteen 1940 asti. Kunnittain nämä tiedot ovat

vuodesta 1950 kymmenvuosittain väestölaskentoihin perustuen. Vuosittain kunnittaisia väestön ikätietoja sekä siviilisäätö- ja kielitietoja on saatavissa vuodesta 1970 alkaen.

Sähköisessä muodossa kunnittaisia väestötietoja on saatavilla vuosittain vuodesta 1972 lähtien.

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/?tablelist=true

Väestötilastoja vuosilta 1750–2000 on digitoitu pdf-muotoon Kansalliskirjaston Doria palveluun.

[Väestörakenne-julkaisuja Doriassa.](#)

[Väestönmuutokset-julkaisuja Doriassa.](#)

[Väestölaskenta-julkaisuja Doriassa.](#)

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastokeskuksen muissa tilastoissa pohjatietona väestön osalta käytetään väestötilaston aineistoa. Näin ollen Tilastokeskuksen eri tilastot täsmäävät väestötietojen suhteen.

Lisätietoja

Markus Rapo 029 551 3238
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

vaesto.tilasto@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Väestörakenne 2016, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-5379 (pdf)